

ایران از عراق غرامت جنگی می خواهد

و فضائی دارد، که این اقدام بین المللی بایستی در آن تحقق پذیرد.

باید دید، عوامل و شرایطی که می تواند موجب اجرای این بندها (بندهای قطعنامه ۵۹۸) شود، چیست؟ آیا این عوامل و شرایط وجود خارجی دارد، یا نه؟ دیپلماسی و فعالیت بین المللی دارای یک برد خاص است و نتیجه آنها در چارچوب تمام فاکتورها و عواملی که موثر است، باید ارزیابی شود.

برای مثال بند ۶ قطعنامه که مساله تشخیص متجاوز را مطرح می کند و نیز بند ۸ که ارزیابی خسارت است، از جمله وظایفی است که دبیرکل سازمان ملل باید در پی اجرای آن باشد، ولی به همان دلایلی که اجرای قطعنامه ۵۹۸، دو سال به درازا کشید و اجرا نشد و در نهایت اگر پیشرفتی در آن حاصل شد، به دلیل روابط مستقیم میان ایران و عراق بود، الان هم به همان دلایل، اجرای بقیه بندها به تاخیر افتاده است.

در حال حاضر این عوامل و وسایل را باید مورد شناسایی قرار داد و در این باره مطالعه کرد که آیا می شود آن عوامل را برطرف و یا تسریع کرد.

- اطلاعات: به اعتقاد برخی، این عوامل با به انزوای سیاسی ایران در غرب و یا نوع روابط ایران با غرب و خاصه امریکا مربوط می شود، آیا اعتقاد یاد شده صحیح است؟

- دکتر خرازی: بله، موارد یاد شده از عوامل موثر هستند. در دنیای سیاست و روابط بین الملل، این بلوک ها و حمایت ها هستند که موثر واقع می شوند. لذا می بینید که کشورها در صدد جلب حمایت این و آن

اجرای سایر بندها پافشاری کردیم و همان زمان هم که با عراق صحبت داشتیم، مقید بودیم که باز از طریق سازمان ملل انجام و پیگیری بشود. ما در نامه هایمان روی اجرای قطعنامه تکیه کردیم. منتهی حوادثی که در منطقه بوجود آمد، اوضاع را دگرگون کرد و مذاکرات دیگر انجام نمی شود. در کل، مسائل فوق العاده منطقه قضیه را به این صورت در آورده است و گرنه باید متجاوز مشخص بشود و روی پرداخت غرامت هم باید بحث بشود.

* اظهارات دکتر خرازی درباره نقش آتی سازمان ملل، اجرای قطعنامه ۵۹۸ و وضع آوارگان عراقی، روزنامه اطلاعات، دوشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۳۷۰، شماره ۱۹۳۳۱

- اطلاعات: در جریان بحران خلیج فارس، شورای امنیت، اقدام به صدور قطعنامه های مختلفی علیه عراق کرد که از جمله آنها پرداخت غرامت جنگی این کشور به کشورهای ذیربط بود، منتهی، به نظر می رسد، در این میان مساله جنگ ایران و عراق، قطعنامه ۵۹۸ و اجرای بندهای آن و از جمله شناسایی متجاوز و پرداخت غرامت به کشور آسیب دیده، یا فراموش شده و یا به کناری نهاده شده است. ایران چه اقدامی را در جهت احیای این موضوع در سازمان ملل و شورای امنیت به عمل آورده است؟

- دکتر خرازی: ما نهایت تلاش خود را به عمل می آوریم، منتهی همان فلسفه ای که در تمام مدت جنگ عراق علیه ایران حاکم بوده، همان فلسفه در حال حاضر همچنان ادامه دارد. هر اقدام بین المللی در

تهیه و تنظیم: مهندس طاهر حاتمی

* گفتگوی تلفنی رئیس جمهوری با صدراعظم آلمان روزنامه اطلاعات، پنجشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۰ - شماره ۱۹۳۲۸
سرویس سیاسی: آقای هلموت کهل صدراعظم آلمان، طی یک تماس تلفنی با رئیس جمهوری کشورمان بر توسعه همکاری های دو کشور ایران و آلمان تاکید کرد.

آقای هاشمی رفسنجانی همچنین لزوم پیگیری جدی قطعنامه ۵۹۸ بویژه بند ۶ آن را توسط دبیرکل سازمان ملل در خصوص پرداخت غرامت، خاطر نشان کرد.

* مصاحبه «ژون آفریک» با رئیس مجلس درباره آخرین تحولات منطقه و پیگیری قطعنامه ۵۹۸، روزنامه اطلاعات، سه شنبه ۳۱ اردیبهشت ۱۳۷۰ - ۱۹۳۳۲

- ژون آفریک: پس از نزدیکی ایران و عراق، دیگر صحبتی در خصوص قطعنامه ۵۹۸ نیست، مخصوصاً در مورد اجرای سایر بندها که مربوط به شناسایی متجاوز و پرداخت غرامت جنگ است. آیا ایران هنوز اصرار دارد که مابقی بندها اجرا شود؟

- رئیس مجلس: بعد از اینکه مذاکرات صلح با عراق شروع شد و منجر به

قرار می گیرند تا اینکه قادر به تأمین حداکثر منافع خود بشوند.

البته ما (ایران) کشوری منزوی نیستیم. خوشبختانه ایران امروزه در صحنه بین‌المللی و روابط دو جانبه از احترام زیادی برخوردار است. منتهمی در عین حال، برای اینکه عدالت برقرار شود و تمام بندهای قطعنامه اجرا شود، عوامل زیادی را باید در نظر گرفت.

در این مرحله فعلاً قرار است دیر کل هیاتی را برای ارزیابی خسارات ناشی از جنگ به ایران اعزام کنند و این خود یک گام مثبت است.

امیدواریم این موارد پی‌گیری و سرانجام مرحله‌ای فرا برسد که متجاوز تعیین و بالطبع دیگر بندهای قطعنامه اجرا شود.

* ماهنامه ایرانمهر، بهمن ماه ۶۹، مقاله بحران در بحران، ص ۴۶

تجاوز عراق به کویت و تصرف آن، عراق را در مقابل جامعه بین‌المللی قرار داد، و به ناچار مجبور شد، حقوق مسلم ایران در اروندرود را برسمیت بشناسد و قرارداد ۱۹۷۵ الجزیره را که دهسال پیش خود باطل نموده بود، به عنوان اساس صلح بین دو کشور قرار دهد. این خود پیروزی بزرگی برای ایران بود. متعاقب آن نیروهای عراق خاک ایران را تخلیه نمودند و آزادی اسرا شروع گردید و عملاً بندهای دوم و سوم قطعنامه به مرحله اجرا درآمد. اجرای دیگر بندهای قطعنامه از جمله بندهای ۶ و ۷ یعنی تعیین متجاوز و پرداخت غرامت جنگی معلق مانده که باید جزو اهداف اساسی سیاست خارجی ایران قرار گیرد و با توجه به منزوی شدن عراق با یک دیپلماسی قوی شرایطی به وجود آورد تا قطعنامه ۵۹۸ به طور کامل به اجرا درآید.

* ماهنامه ایرانمهر، بهمن ماه ۶۹، مقاله سابقه اخذ غرامت در جنگ‌های ایران و روس، صفحه ۱۱

در حال حاضر که روابط سیاسی میان دو کشور (ایران و عراق) مجدداً برقرار شده است و مواد قطعنامه ۵۹۸ بتدریج دارد اجرا می‌شود، توجه به این نکته لازم است که پس از پایان تخلیه زمینهای اشغال شده و مبادله اسرا (تحت مواد ۲ و ۳ قطعنامه مزبور) نوبت اجرای بند ۶ و ۷

کشور آسیب دید خواهد رسید. این مسئله (پرداخت غرامات به کشور آسیب دیده) پس از حمله عراق به دوست و متفق دبروزی‌اش کویت، اهمیت خاصی پیدا کرده است و هیچ بعید نیست که در آتی به طور جدی مطرح گردد. اما اظهارنظر قطعی درباره کشور «متجاوز» (توسط ارگانهای تعیین شده از سوی سازمان ملل متحد) مناسبانه به این سادگیها عملی نیست.

* اعزام هیات کارشناسی سازمان ملل برای برآورد خسارات جنگ تحمیلی، روزنامه اطلاعات، چهارشنبه ۸ خرداد ۱۳۷۰، شماره ۱۹۳۳۸

سازمان ملل - خبرگزاری جمهوری اسلامی
سخنگوی سازمان ملل روز سه‌شنبه سفر هیات کارشناسی سازمان ملل به تهران برای برآورد خسارات جنگ تحمیلی را رسماً در مقر این سازمان در نیویورک اعلام کرد. «فرانسوا جولیان» که در یک کنفرانس خبری با خبرنگاران گفتگو می‌کرد، اظهار داشت: برای اجرای بند هفتم قطعنامه ۵۹۸ و در پی مشورت با دولت ایران برای بازسازی، دبیرکل سازمان ملل از «عبدالرحیم فرح» خواسته است که در رأس یک هیات کارشناسی برای برآورد خسارات جنگ به ایران عزیمت کند.

خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی از سخنگوی دکوئیتر سوال کرد: آیا دبیرکل برای اجرای دیگر بندهای قطعنامه از جمله بند شش که خواستار معرفی متجاوز شده است نیز برنامه‌ای در دست دارد؟

وی از پاسخ به سوال خودداری کرد و تنها گفت: دبیرکل دو دفتر سیاسی در تهران و بغداد دارد و این مسئله نیز بخش از تلاش‌های دکوئیتر برای اجرای قطعنامه ۵۹۸ است. وی افزود: اجرای قطعنامه ۵۹۸ مد نظر است و دبیرکل در حال تلاش می‌باشد.

* توسط معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان برنامه و بودجه خسارات ایران در جنگ تحمیلی به هیات اعزامی سازمان ملل اعلام شد، روزنامه اطلاعات، یکشنبه ۱۲ خرداد ۱۳۷۰، شماره ۱۹۳۴۱.

خسارتهای مستقیم وارده از جنگ بدون احتساب خسارتهایی که به دارائیهای مردمی وارد شده، ۳۰۸۱۱ میلیارد ریال

خاطر نشان می‌شود که هیات مذکور ۱۶ روز در ایران بسر خواهند برد و طی این مدت از مناطق جنگ‌زده کشور دیدن خواهد کرد و خسارات وارده بر تاسیسات مختلف اقتصادی کشور را مورد بررسی قرار خواهد داد.

پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد توسط ایران و عراق در اولین گام، بند اول قطعنامه که آتش بس بود به مرحله اجرا درآمد و عملاً بقیه بندهای قطعنامه اجرا نگردید. سازمان ملل متحد در این رابطه به وظایف خود عمل نمود. پس از تجاوز عراق به کویت که بدین وسیله عراق در مقابل جامعه بین‌المللی قرار گرفته بود مجبور به قبول حقوقی حقه ایران طبق قرارداد ۱۹۷۵ الجزیره شد و با عقب‌نشینی به مرزهای بین‌المللی و آزادی اسرا عملاً بندهای دوم و سوم قطعنامه هم اجرا گردید. و اجرای این دو بند قطعنامه بر اساس نواقضی بود که بین دو کشور ایران و عراق به عمل آمد و سازمان ملل نقشی را ایفا ننمود و بندهای دیگر قطعنامه که مجری آنان سازمان ملل متحد می‌باشد در جریان تحولات منطقه و جنگ نفت و پیامدهای آن به فراموشی سپرده شد. با توجه به این که سه ماه پس از بیرون راندن عراق از کویت مسئله پرداخت غرامت جنگی به کویت مطرح گردید و برای پرداخت آن پشوانه مالی لازم از درآمد نفتی عراق در نظر گرفته شده است. در مورد ایران پس از گذشت سه سال به تازگی یک گروه از سازمان ملل متحد جهت ارزیابی خسارات جنگی به ایران اعزام شده‌اند و این خود یک عمل مورد قبول و پسندیده می‌باشد که ناشی از سیاست واقع‌بینانه ایران در مقابل تجاوز عراق به کویت و جنگ متحدین بر علیه عراق می‌باشد که توانست هم کشور را از طوفانی که در منطقه بوجود آمد برکنار نگه دارد و هم در راستای منافع ملی در صحنه بین‌المللی نقشی کارساز داشته باشد و اما امروز مهمترین موضوع که باید در نظر گرفته شود تشکیل ارگانهای ذیربط سازمان ملل متحد در رابطه با اجرای بند ششم قطعنامه می‌باشد و هرگونه سهل‌انگاری در این مورد می‌تواند پیامدهای زیان‌بار و جبران‌ناپذیری به دنبال داشته باشد. پس از آن قطعنامه ۵۹۸ به طور کامل به مرحله اجرا